

Laitilan kaupungin konserniohje

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa xx.xx.xxx § xx

Voimaantulo X.XX.XXXX

Sisällysluettelo

1	Konserniohjeen tarkoitus, tavoitteet ja käsitteet.....	3
1.1	Konserniohjeen tarkoitus ja tavoitteet	3
1.2	Keskeiset käsitteet	3
2	Konserniohjeen sitovuus, toimivallan jako ja velvollisuudet.....	4
2.1	Kaupungin omistajapolitiikka	4
2.2	Konserniohjeen soveltamisala	5
2.3	Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	5
2.4	Konserniohjeen sitovuus.....	6
2.5	Kaupungin toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako (ohjaus ja johtaminen)	6
2.6	Kunnan edustajien nimeäminen yhteisöjen hallituksiin ja yhtiökokouksiin	8
2.7	Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa.....	9
2.8	Kaupungin yhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	10
2.9	Yhteisöjä koskevat fuusiot tai myynnit	10
3	Konsernin talous, raportointi ja tilintarkastus	10
3.1	Konsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	10
3.2	Konserniraportoinnin järjestäminen.....	11
3.3	Yhteisöjen rahoituksen järjestäminen, takaukset ja riskienhallinta.....	11
3.4	Konsernin hallinnon ja talouden tilintarkastus sekä sisäinen valvonta	12
3.5	Yhteisöjen sijoitustoiminta	12
3.6	Varautuminen häiriö- ja poikkeustilanteisiin	13
4	Konsernin sisäiset palvelut	13
4.1	Tiedottaminen konsernia koskevissa asioissa	13
4.2	Henkilöstöpolitiikka	13
4.3	Hankinnat.....	13
4.4	Asiakirjahallinto	14
5	Konserniohjeen voimaantulo	14

1

Konserniohjeen tarkoitus, tavoitteet ja käsitteet

1.1

Konserniohjeen tarkoitus ja tavoitteet

Konserniohjauksella tarkoitetaan omistajaohjausta ja tytäryhteisöjen valvontaa. Omistajaohjauksella tarkoitetaan kaupungin omistajien päätösvalan käytön ohjaamista yhtiökokouksissa tai vastaavissa konserniyhteisöjen toimielimissä.

Konserniohjeen tarkoitus on parantaa kaupungin omistuksessa olevien yhteisöjen kannattavuutta ja kilpailukykyä, niiden välistä tiedonkulkua ja omistajaohjausta, karsia toimintojen päällekkäisyyttä ja lisätä toimintojen tehokkuutta sekä riskienhallintaa ja näin edistää konsernin kokonaisuutta.

Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan kokonaisuuteen huomioon ottaen.

Aktiivinen omistajaohjaus edellyttää avoimuutta ja hyvää tiedonkulkua konsernijohtoon ja yhteisöjen johtoon välillä. Raportointivelvoitteet määritellään konserniohjeissa. Lisäksi konsernijohtolla on aina oikeus saada tytäryhteisöiltä omistajaohjauksen edellyttämässä laajuudessa niiden taloudellisen aseman arviointia varten tarpeellisia tietoja. Konsernijohto on salassapitovelvollinen yhteisöjen liike- ja ammattisalaisuuksista. Yhteisöjen johtoon huolellisuusveloitteeseen kuuluu, että tietojen salassapidosta kerrotaan konsernijohtolle ja siitä on merkintä asiakirjoissa.

1.2

Keskeiset käsitteet

Kuntakonserni

Kuntalain 6 §:n mukaan kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Myös kunnan määräysvallassa olevat kuntayhtymät ja säätiöt kuuluvat kuntakonserniin. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta.

Konsernijohto ja sen tehtävät

Kuntalain 48 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohtoon kuuluvien välillä määrätään hallintosäännössä.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa konserniohjauksesta eli omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Konsernivalvonta on tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden seuranta.

Omistajapolitiikka

Omistajapolitiikka on osa kuntalain 37 §:n tarkoittamaa kuntastrategiaa, jonka valtuusto hyväksyy. Omistajapolitiikassa määritetään, missä kunnan on perusteltua olla omistajana ja sijoittajana. Omistajapolitiikassa asetetaan kriteerit, joilla arvioidaan omistuksen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Omistajapolitiikka linjaa omistajaohjauksen sisältöä ja konkretisoituu konserniyhteisöille kunnan talousarviossa asetettuina tavoitteina.

Omistajaohjaus

Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä mm. perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, osakas- ym. sopimukseen, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille tai muuhun kunnan määräsvallan käyttöön. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Esteellisyys kuntakonsernissa

Kunnan tytäryhteisöjen asioita kunnan hallinnossa käsiteltäessä noudatetaan kuntalakea ja hallintolakea. Kuntalain 97§:n 4 kohdan mukaan hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohtaa ei sovelleta kunnan luottamushenkilöön, viranhaltijaan tai työntekijään, vaikka tämä olisi mainitussa lainkohdassa tarkoitettussa asemassa kunnallisessa liikelaitoksessa tai kuntayhtymässä. Henkilö on kuitenkin esteellinen, jos kunnan edut ovat ristiriidassa liikelaitoksen tai kuntayhtymän etujen kanssa taikka asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn.

Konsernin tytäryhteisöihin valittavaksi esitetyn ehdokkaan tulee ilmoittaa kaupunginhallitukselle ennen lopullisen valintaehdotuksen esittämistä omat ja lähimpiin sidonnaisuudet, joilla on tai voidaan arvioida olevan merkitystä yhtiön toiminnan kannalta. Kaupunginhallituksen tehtävänä on arvioida sidonnaisuuksien vaikutus esteellisyyteen.

2

Konserniohjeen sitovuus, toimivallan jako ja velvollisuudet

2.1

Kaupungin omistajapolitiikka

Kaupungin omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kaupungin pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kaupungin pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjännitteisyys ja pääomien käytön tehokkuus. Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kaupungissa.

Omistajapolitiikassa määritetään kaupungin strategisesti tärkeät omistukset, asetetaan sitoutuneen pääoman tuottotavoitteet ja muut tavoitteet, määritellään palvelutuotannon tuotantovälineiden hankintaperiaatteet sekä määritetään vastuut omaisuuden käytössä ja omistukseen liittyvässä raportoinnissa.

Kaupungin omistajapoliittiset tavoitteet määritellään tarvittaessa tarkemmin valtuuston päättämissä omistajapolitiikan linjauksissa, joita täydentävät tarvittaessa toimialakohtaiset linjaukset.

2.2

Konserniohjeen soveltamisala

Tässä ohjeessa konsernilla tarkoitetaan Laitilan kaupunkia ja sen määräysvallassa olevia tytäryhteisöjä (yhteisö).

Kirjanpitolain mukaan Laitilan kaupungilla on määräysvalta konserniyhteisössä, kun

- sillä on enemmän kuin puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin tai muuhun sopimukseen;
- sillä on oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai siihen verrattavan toimielimen jäsenistä taikka enemmistö sellaisen toimielimen jäsenistä, joka nimittää hallituksen; tai
- se muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa yhteisössä.

Jos kaupungilla tai sen tytäryhteisöillä on yksin tai yhdessä kaupunkikonserniin kuuluvien muiden yhteisöjen kanssa merkittävä omistusosuus ja huomattava vaikutusvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, käsitellään tällaista kirjanpitovelvollista kaupunkikonsernin osakkuusyhteisönä. Kaupungilla on huomattava vaikutusvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, jos kaupungilla on yksin tai yhdessä tytäryhteisöjen kanssa vähintään 20 % ja enintään 50 % osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä mainitussa kirjanpitovelvollisessa.

Tätä konserniohjetta sovelletaan edellä todetun säännöksen mukaisesti määritellyissä Laitilan kaupungin tytäryhteisöissä.

Konserniohjeen toimintatapoja ja periaatteita sovelletaan myös kaupungin osakkuusyhteisöjen omistajaohjauksen toteuttamisessa siinä määrin kuin se on kaupungin omistusosuus ja äänivalta huomioon otettavissa mahdollista. Kaupungin edustajien osakkuusyhteisöissä tulee mahdollisuuksien mukaan pyrkiä siihen, että konserniohjeen määräyksiä toteutetaan myös osakkuusyhteisöissä.

Konserniohjeen toimintatapoja ja periaatteita sovelletaan myös kuntayhtymien omistajaohjaukseen kaupungin äänivaltaosuus huomioon ottaen.

Konserniohjeen liitteessä on todettu kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöt ja kaupungin omistusosuus niissä. Liitteessä on lueteltu myös säätiöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Liite päivitetään vuosittain aina tilinpäätöksen valmistuttua.

2.3

Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy kaupunginvaltuusto. Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kaupungin määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen hallituksessa ja yhtiökokouksessa tai vastaavissa toimielimissä. Tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen puheenjohtajan velvollisuutena on huolehtia konserniohjeen käsittelystä tytäryhteisön toimielimessä.

2.4

Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kaupunki ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kaupungin konsernijohdolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta. Näiden yhteisöjen johto toimii kuitenkin konsernin emoyhteisön eli kunnan luottamuksen varassa.

2.5

Kaupungin toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako (ohjaus ja johtaminen)

Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, talousjohtaja sekä toimialajohtajat.

Kaupunginvaltuusto päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, konserniohjauksen periaatteista ja määrittelee tarvittaessa tarkemmin kaupungin omistajapolitiikan linjaukset sekä hyväksyy konserniohjeet. Valtuusto nimeää kaupungin edustajat kuntayhtymien valtuustoihin/yhtymäkokouksiin.

Kaupungin hallintosäännön mukaan **kaupunginhallitus**:

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
3. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon,
4. antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
5. seuraa ja arvioi yhteisöjen tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä,
6. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa sekä
7. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa.
8. antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
9. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista,
10. nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin,

11. nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet, ellei toimivaltaa ole annettu viranhaltijalle.

Kaupunginjohtaja:

1. johtaa kaupunginhallituksen alaisena konsernipolitiikkaa,
2. huolehtii, että kaupungin konserniohjaus ja -valvonta on järjestetty tässä ohjeessa ja hallintosäännössä mainittujen periaatteiden mukaisesti,
3. raportoi vähintään tilinpäätöksen toimintakertomukseen tytäryhteisöjen toiminnasta, taloudesta ja riskienhallinnasta,
4. seuraa kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kaupunginhallitukselle ja yhteisöille.
5. seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeen toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kaupunginhallitukselle ja yhteisöille.

Kaupunginjohtajalla tai hänen erikseen määräämällä viranhaltijalla on läsnäolo- ja puheoikeus tytäryhteisön hallitusten kokouksissa. (Osakeyhtiöiden osalta tämä edellyttää hallituksen päätöstä, OyL 6 luku 5 §).

Kaupunginjohtajalla on oikeus yksittäisen konserniohjeen antamiseen konserniyhteisölle hallintosäännössä tai tässä ohjeessa mainittujen säännösten, ohjausasiakirjojen ja yleisten periaatteiden mukaan.

Kaupunginjohtajalla on oikeus sisäisen tarkastuksen suorittamiseen tytäryhteisöissä.

Toimialajohtajat

vastaavat omilla toimialoillaan kaupunkikonsernia koskevien kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä huolehtivat kaupunkikonsernin yleisestä seurannasta ja raportoivat tarvittaessa konsernijohdolle.

Talousjohtaja

1. antaa tarvittaessa erillisohjeita konserniraportoinnista,
2. seuraa ja valvoo, että konserniyhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat riittävällä tasolla kaupungin omistajuuden ja konserniedun varmistamiseksi,
3. vastaa konserniohjetta yksityiskohtaisempien ohjeiden valmistelusta sekä seuraa tytäryhtiöiden toimintaa, taloudenhoitoa ja konserniohjeen soveltamista.

Kaupungin edustajat

toimivat tytäryhteisöjen hallintoelimissä siten, että valtuuston yhteisölle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan,

vastaavat toimialaansa kuuluvien tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan seurannasta ja tekevät tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia sekä raportoivat tarvittaessa konsernijohdolle.

2.6

Kunnan edustajien nimeäminen yhteisöjen hallituksiin ja yhtiökokouksiin

Kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja tai nimetyt johtavat viranhaltijat valitsevat liitteen 1 mukaisesti kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöihin yhtiökokousedustajan tai muun vastaavan kokouksen edustajan ja antavat tälle tarvittavat toimintaohjeet. Lisäksi em. tahot nimeävät tarvittaessa näiden yhteisöjen hallituksiin tai vastaaviin toimitelmiin Laitilan kaupunkia edustavan jäsenen tai jäsenet. Kaupunginjohtaja valitsee kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisön yhtiökokousedustajan tai muun vastaavan kokouksen edustajan siinä tapauksessa, kun päätösvaltaa ei ole selvästi osoitettu kaupunginhallitukselle tai muulle viranhaltijalle.

Yhtiökokouskutsut toimitetaan aina kaupungin hallintotoimelle, hallinto@laitila.fi.

Hallituksen kokoonpano ja jäsenen oikeudet ja velvollisuudet

Yhteisön hallituksen tehtävänä on edistää yhteisön etua. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus (kuntalaki 47 §).

Kaupungin nimetessä jäseniä yhteisöjen hallituksiin kiinnitetään huomiota siihen, että hallituksen kokoonpanon tulee olla taustaltaan ja osaamiseltaan monipuolinen siten, että hallituksella on yhteisön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus ja kyky toimitusjohtajan ohjaamiseksi sekä yhteisön kehittämiseksi sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hallitusjäsen ehdokkaiksi nimetään molempia sukupuolia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Tytär- tai osakkuusyhteisön hallituksen jäsenellä on velvollisuus aktiivisesti seurata yhtiön toimintaa ja päätöksentekoa. Se toimiteliin tai viranhaltija, joka nimeää yhtiökokous- tai hallitusedustajan, voi vaatia tarvittaessa jäseneltä selontekoa yhteisön asioista.

Tytär- tai osakkuusyhteisön hallituksen jäsenellä on velvollisuus hankkia tehtävän edellyttämä asianmukainen koulutus (esimerkiksi Kunnallinen hallitusosaaja tai Hyväksytty hallituksen jäsen) ja osallistua kaupungin järjestämään koulutukseen.

Kaupungin edustajan on toimittava yhteisön toimitelimestä siten, että tytäryhteisön toiminta vastaa kaupungin tavoitteita ja että kaupunki ja tytäryhteisöt toimivat yhteistyössä. Toimitelimen jäsenen tulee toiminnassaan ottaa huomioon konsernin kokonaisuus tytäryhteisöjen edun ohella.

Hallituksen jäsenen on oltava aidosti riippumaton yhteisöstä. Toimitusjohtaja ei voi toimia yhtiön hallituksen jäsenenä.

Yhteisöjen toimitelinten kokous- ja vuosipalkkioista sekä kustannuskorvauksista päättävät tytär- ja osakkuusyhtiöt itse. Kaupunki ei hallintosäännön 184 § mukaan maksa kyseisiä palkkioita. Kokous- ja vuosipalkkioiden määräämisessä tulee ottaa huomioon hallitustyöskentelyn vaativuus ja hallituksen jäsenen vastuu.

Hallituksen puheenjohtajan oikeudet ja velvollisuudet

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tehtävä ja rooli on erityisen merkittävä yhtiön ja konserniohjeen tavoitteiden saavuttamisessa ja yhteistyön edistämässä yhtiön hallituksessa ja toimivan johdon sekä kaupungin konsernijohdon kanssa.

Hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on huolehtia konserniohjeen käsittelystä yhtiön toimieli-
missä ja valvoa kunnan ennakkokannan hankkimisesta tämän ohjeen 2.7. kohdan mukaisesti. Liit-
teessä mainittujen tytäryhtiöiden ja muiden yhteisöjen hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on
huolehtia asianmukaisen toimitusjohtajasopimuksen olemassaolosta ja yhdenmukaisuudesta muiden
vastaavien yhtiöiden sopimusten kanssa.

2.7

Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Yhteisön hallituksen, hallituksen puheenjohtajan tai toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmiste-
luvaiheessa kirjallinen konsernijohdon kanta tai ennakkokäsitys seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka
olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista
tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai
oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja nii-
den rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön
tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkimi-
nen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja –anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien
merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät
sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten so-
pimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutok-
set, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhtiön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn
hakeutuminen

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohdon määrittämä taho huolehtii tarvittaessa siitä, että pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa, sisällytetään kunnan kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekoelemillä, vaikka kunnan ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

2.8

Kaupungin yhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Tytäryhteisöjen on noudatettava soveltuvin osin Kuntaliiton hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevaa suositusta kuntakonsernissa.

Tytäryhteisöjen toiminta tulee järjestää hyvän hallintotavan mukaiseksi. Niiden tulee toimia avoimesti, läpinäkyvästi ja vastuuntuntoisesti siten, että yhteisö organisoidaan ja sen toimintaa suunnitellaan, johdetaan ja harjoitetaan noudattaen ammatillisia, liiketalouden ja lainsäädännön vaatimuksia sekä kestäväen kehityksen periaatteita ja että yhteisö hoitaa varojaan huolellisesti, tuottavasti ja taloudellisesti.

Tytäryhteisöjen hallitusten tai vastaavien toimielinten toivotaan päättävän, että kaupunginjohtajalla tai hänen määräämällään konsernijohdolle kuuluvalla viranhaltijalla on läsnäolo- ja puheoikeus tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksessa.

2.9

Yhteisöjä koskevat fuusiot tai myynnit

Kaupunginhallitus antaa yhtiökokousedustajalleen ohjeet koskien konserniyhteisöjen fuusio- tai myyntipäätöksiä, mikäli valtuuston hyväksymistä omistajapolitiikan linjauksista ei muuta aiheudu.

3

Konsernin talous, raportointi ja tilintarkastus

3.1

Konsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Kaupunginvaltuusto päättää kaupunkikonsernille ja sen tytäryhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Yhteisön tulee laatia vuosittain talousarvio omaa toimintaansa varten. Tytäryhteisöjen vuotuiset toiminta-, talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat tulee toimittaa kaupungin talouspalveluihin seurantaan varten viivytyksettä niiden valmistuttua ja pyydettyä myös luonnosvaiheessa. Merkittävät taloudelliset ratkaisut ja investoinnit ovat asioita, joista tytäryhteisön tulee hankkia konsernijohdon kanta ennen päätöksentekoa.

Kaikkien yhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Yhteisöt järjestävät kirjanpidon yhtenäisesti siten, että tilinpäätöksestä voidaan laatia kaikkia kaupungin yhteisöjä koskeva kuntalain tarkoittama konsernitilinpäätös. Kaupungin talouspalvelut antavat tarvittaessa tarkemmat ohjeet kirjanpidon järjestelystä ja tilinpäätöksen valmistelusta.

3.2

Konserniraportoinnin järjestäminen

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kaupungille puolivuositain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät.

Tytäryhteisön sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää Laitilan kaupungin sisäisen valvonnan yleisohjeen mukaan siltä osin, kun siinä on mainittu sen koskevan tytäryhteisöjä ja konserniyhteisöjä. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohdolle.

Konserniin kuuluvien yhteisöjen on vuosittain raportoitava toiminnastaan kaupunginhallitukselle. Raportointi tapahtuu toimintavuoden aikana tehtävän puolivuositilinpäätöksen yhteydessä sekä toimintavuoden päätyttyä yhteisöjen tilinpäätösten valmistumisen jälkeen erikseen annetun aikataulun ja ohjeistuksen mukaisesti. Puolivuositilinpäätöksen ja tilinpäätösraportoinnin tulee sisältää vähintään olennaisimmat asiat yhtiön toiminnasta, taloudesta ja arvion niiden tulevasta kehityksestä sekä selvityksen kaupungin talousarviossa yhtiölle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

Tilinpäätös tulee toimittaa talouspalveluille aina kunkin vuoden helmikuun loppuun mennessä. Raportointi tapahtuu kaupungin pyynnöstä tytäryhtiöille toimitetun ohjeen mukaisesti.

Toimintakertomuksessa on annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Muut tytäryhteisöt kuin osakeyhtiölain alaiset tytäryhteisöt noudattavat poistojen laskennassa soveltuvin osin kaupunginvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa. Valtuuston hyväksymästä poistosuunnitelmasta poikkeamisen perustelut on esitettävä selvityksessä konserniraportoinnin yhteydessä.

Yhteisöt ovat velvollisia antamaan konsernijohdolle ja sisäiselle tarkastukselle sen pyytämät tiedot ja selvitykset.

3.3

Yhteisöjen rahoituksen järjestäminen, takaukset ja riskienhallinta

Tytäryhteisön tulee esittää toimintasuunnitelmassa, tulostavoitteissa ja rahoitussuunnitelmassa toimintansa rahoitus. Yhteisö ei saa mennä takaukseen tai muuhun vastaavaan, riskin sisältävään järjestelyyn ilman konsernijohdon lupaa.

Kaupungin konserniyhteisölle myöntämässä lainoissa ja lainojen takauksissa on noudatettava kuntalain 129 §:ää. Mikäli yhteisö pyytää lainoilleen kaupungin takausta, tulee tämän takauspyynnön liitteeksi laatia selvitys yhteisön liiketoiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä takaukseen mahdollisesti sisältyvistä riskeistä, jotka saatetaan kaupunginvaltuuston tietoon takauspäätöstä tehtäessä.

Tytäryhteisön tulee raportoida tilapäisestä tai pysyvästä maksukyvyttömyydestä tai sen uhasta välittömästi kaupunginjohtajalle tai talousjohtajalle.

Yhteisöjen rahoitus järjestetään mahdollisuuksien mukaan keskitetysti siten, että voidaan päästä kaikkien yhteisöjen osalta parhaimpiin mahdollisiin lainaehtoihin. Kaupunkikonsernin rahoitusaseman puitteissa toteutetaan konsernin sisällä lainoitusjärjestelyjä niin, että konsernin kokonaisuuden kannalta vältetään tarpeettomat rahoituskustannukset.

Riskienhallinta ja vakuuttaminen

Tytäryhtiöiden tulee noudattaa toiminnassaan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjetta. Lisäksi yhteisöjen tulee toimintakertomuksessaan antaa arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä antaa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Yhteisön tulee noudattaa soveltuvin osin kaupungin tietoturvapoliittikkaa ja -ohjeita.

Yhteisön tulee turvata omaisuutensa ja toimintansa vakuutuksin ja riskienhallintamenetelmin.

3.4

Konsernin hallinnon ja talouden tilintarkastus sekä sisäinen valvonta

Kaikissa kaupunkikonsernin tytäryhteisöissä suoritetaan tilintarkastus tilintarkastuslain mukaisesti. Tytäryhtiöiden on valittava tilintarkastajakseen kaupungin tarkastuslautakunnan esittämä ja kaupunginvaltuuston valitsema tilintarkastuslain edellyttämä tilintarkastusyhteisö.

Tarkastuslautakunta arvioi kaupungin talousarvioon asetettujen konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutumista. Sillä on oikeus saada tarvitsemiaan selvityksiä tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta sekä käydä tutustumassa tytäryhteisön toimintaan voidakseen arvioida valtuuston asettaminen tavoitteiden saavuttamista. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Kaupunki voi suorittaa kaupunkikonsernissa sisäistä tarkastusta kaupunginjohtajan toimeksiannon mukaisesti. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus saada salassapitoa koskevien säännösten estämättä kunnan toimintaan kohdistuvien tarkastustehtävien edellyttämät tiedot ja asiakirjat sekä kuulla tarvittavia henkilöitä.

3.5

Yhteisöjen sijoitustoiminta

Tytäryhteisöjen on noudatettava kaupunginvaltuuston vahvistamia kaupungin rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteita ja kaupungin talouspalvelujen antamia ohjeita. Tytäryhteisöjen sijoitustoiminnasta raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä kaupunginhallitukselle.

3.6

Varautuminen häiriö- ja poikkeustilanteisiin

Tytäryhteisöjen tulee hallituksen päätöksellä dokumentoida, miten yhteisön johtaminen toimii häiriö- ja poikkeustilanteissa ja miten yhteisö osallistuu kaupunkikonsernin varautumiseen.

4

Konsernin sisäiset palvelut

4.1

Tiedottaminen konsernia koskevissa asioissa

Kuntalain 29 §:n mukaan kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää.

Tytäryhteisöjen tiedottamisen tulee olla avointa ja aktiivista sekä konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa tukevaa. Tytäryhteisöt ovat omalta osaltaan velvollisia noudattamaan tiedottamisessa ja tietojen antamisessa kuntalakea, kaupungin viestintäohjetta sekä julkisuus- ja salassapitosäännöksiä.

Tytäryhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kaupungille sen tarvitsemat tiedot. Tytäryhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolella hallitus ja toimitusjohtaja sekä kaupungin puolella kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja sekä konsernijohtoon kuuluvat viranhaltijat toimialueeseensa liittyvien tytäryhteisöjen osalta.

Koko kaupunkikonsernia koskevien asioiden tiedottamisesta kaupungin osalta vastaa kaupunginjohtaja. Kaupunginjohtajalla on toimivalta tiedottaa konsernia koskevista asioista ja pyytää tätä varten tarvittavia tietoja tytäryhteisöiltä.

Konsernin kannalta merkittävien asioiden tiedottaminen järjestetään yhteistyössä yhteisöjen johdon ja kaupungin konsernijohtajan kanssa.

4.2

Henkilöstöpolitiikka

Konsernin tytäryhteisöt pyrkivät noudattamaan toiminnassaan soveltuvien osin kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita. Yhteisöjen tulee liittyä jäseneksi Kuntatyönantajain perustamaan työnantajayhteisöön, ellei yhteisön toiminnan laatu tai tytärtyhtiön etu muuta edellytä ja eläkevakuutukset ohjataan ensisijaisesti KEVA:aan. Eläkeperusteiset maksut tulee kohdentaa oikealle maksuvelvolliselle.

4.3

Hankinnat

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa hankintalainsäädäntöä sekä Laitilan kaupungin hankintaohjetta soveltuvien osin. Konsernijohto voi antaa yhteisöille ohjeita hankintayhteistyöstä.

4.4

Asiakirjahallinto

Kaupunkikonsernin tytäryhtiöissä tulee noudattaa kaupungin ohjeistusta asiakirjahallinnon toteuttamisesta. Konserniyhtiöiden tulee tehdä yhteistyötä kaupungin asiakirjahallinnon kanssa.

5

Konserniohjeen voimaantulo

Kaupunginvaltuusto hyväksyy konserniohjeet olemaan voimassa toistaiseksi.

LIITE 1

LAITILAN KAUPUNGIN TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTEISÖT